



AANVULLENDE ONDERZOEKEN

VERLENGDE NOORDLAAN

TE ODILIAPEEL



Ecologie



Rapportage aanvullende onderzoeken

Verlengde Noordlaan te Odiliapeel

Opdrachtgever	Gemeente Uden (gemeente Maashorst) Postbus 83 5400 AB Uden de heer T. de Haas
Rapportnummer	9709.003
Versienummer	D2
Status	Eindrapportage
Datum	20 augustus 2021 (herzien op 20 juli 2022)
Vestiging	Brabant Heinz Moormannstraat 1b 5831 AS Boxmeer 088 - 5001600 boxmeer@econsultancy.nl
Opsteller	Mevrouw F. Boonk, MSc, Mevrouw R. Hel- dens
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	De heer ing. M.H.M. Gijsbers, De heer ir. B.H.H. Verdijck
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek. Het onderzoek betreft echter een momentopname en geeft een inschatting van de aanwezigheid van beschermde soorten op de onderzoekslocatie. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is nooit met zekerheid uit te sluiten. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.



INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	3
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK	4
4	ONDERZOEKSMETHODIEK	5
	4.1 Vleermuizen	5
	4.2 Steenuil	6
	4.3 Das	6
	4.4 Migratieroute das, steenmarter, boommarter, bunzing, hermelijn en wezel	7
5	ONDERZOEKSRESULTATEN	9
	5.1 Vleermuizen	9
	5.2 Steenuil	11
	5.3 Das	13
	5.4 Migratieroute das, steenmarter, boommarter, bunzing, hermelijn en wezel	16
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	19
	6.1 Vleermuizen	19
	6.2 Das	19
	6.3 Steenmarter	19
	6.4 Overige soorten en functies	19
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	21



1 INLEIDING

Econsultancy heeft van gemeente Uden (is geworden gemeente Maashorst) opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek aan de Verlengde Noordlaan te Odiliapeel.

De onderzoeken worden uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en aanleg van een openbare weg. Het onderzoek wordt uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan flora en fauna die Econsultancy in 2019 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 9709.002, d.d. 14 mei 2019 (tekstueel herzien op 20 juli 2022) en het contact dat naar aanleiding van de quickscan heeft plaatsgehad met de ODBN.

Uit de quickscan en opmerkingen van de ODBN blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming aangaande bescherming van de das, steenmarter, bunzing, hermelijn, wezel, steenuil en boombewonende vleermuizen meer informatie benodigd is.

Het aanvullend onderzoek heeft plaatsgevonden in 2020-2021. In juli 2022 is onderhavige rapportage tekstueel herzien in verband met wijzigingen in het planvoornemen.

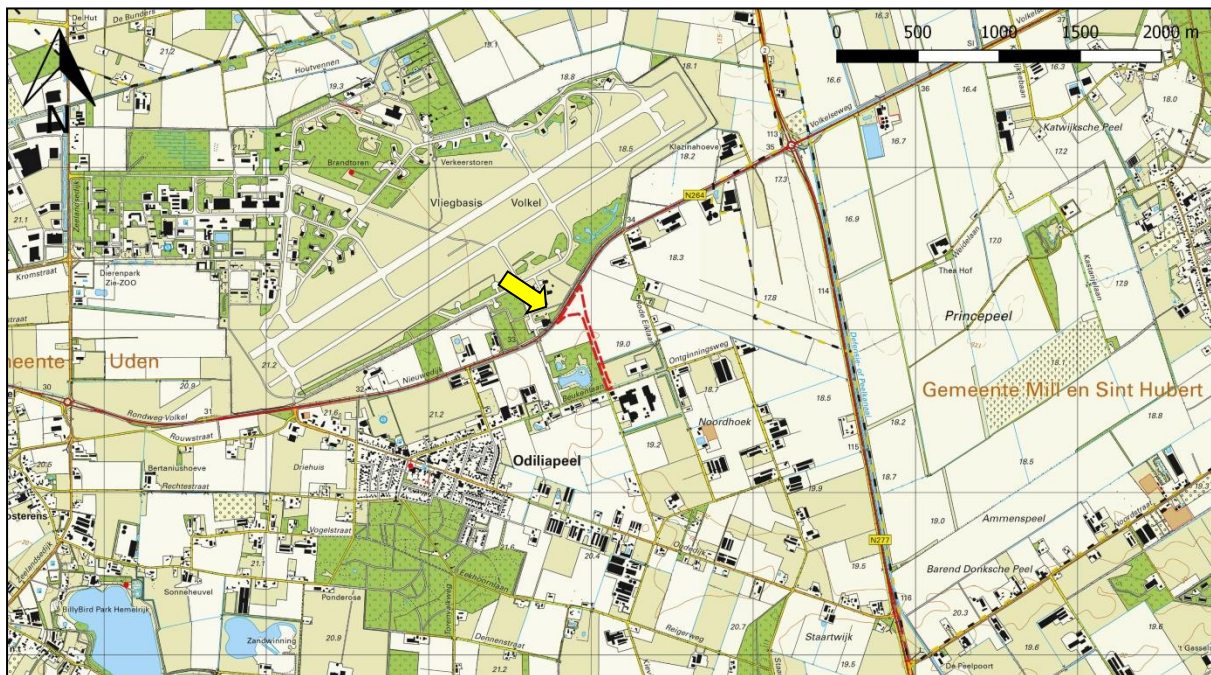
Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 2,5$ ha) betreft het voorgenomen tracé van de verlenging van de bestaande Noordlaan, de Verlengde Noordlaan, circa 7 kilometer ten oosten van de kern van Uden. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven. Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 45O (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 178.018$, $Y = 406.923$.



Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie

De onderzoekslocatie is geheel onbebouwd en onverhard. De onderzoekslocatie bestaat uitsluitend uit grasland en weiland. Direct ten westen van het tracé bevindt zich het kleinschalige natuurontwikkelingsgebied de Peelsche Heide. Dit gebied bestaat voornamelijk uit een bosperceel (voornamelijk Amerikaanse eiken met enkele zomereiken en robinia's) met een aangelegde visvijver met een natuurlijk karakter. Verder bestaat de directe omgeving uit agrarische gronden, agrarische bedrijfsterreinen en ten noorden van de N264 bevindt zich de militaire vliegbasis Volkel.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek ten bate van de quickscan Wet natuurbescherming (9709.001, d.d. 14 mei 2019).



Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.



Figuur 3. Entree zuidzijde onderzoekslocatie.



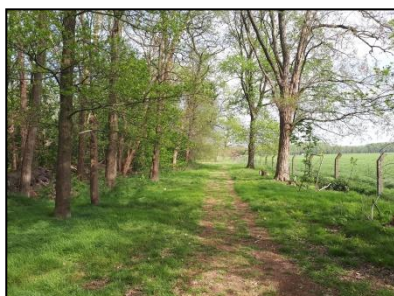
Figuur 4. Afrastering weides en bosgebied.



Figuur 5. Graslanden op het noordelijke deel van de onderzoekslocatie.



Figuur 6. Noordgrens van onderzoekslocatie waar aansluiting met N264 komt.



Figuur 7. Bospad parallel aan de onderzoekslocatie.



Figuur 8. Noordoosthoek van aangrenzend natuurgebied Peelsche Heide.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens een nieuwe oprit naar de N264 aan te leggen. Deze oprit wordt een verlenging van de bestaande Noordlaan. Tevens komt er een bushalte aan het begin van deze oprit.

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Uit de quickscan Wet natuurbescherming (rapport: 9709.001, d.d. 14 mei 2019 (herzien op 20 juli 2022)) en opmerkingen van de ODBN blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming aangaande bescherming van de das, steenmarter, bunzing, hermelijn, wezel, steenuil en boombewonende vleermuizen meer informatie benodigd is.

Het kappen van bomen en verwijderen van bosschage dient plaats te vinden buiten het broedseizoen of voorafgaand aan de werkzaamheden dient een broedvogelinspectie uitgevoerd te worden.

Indien voor de werkzaamheden een gedeelte van het afwateringssloot gedempt dient te worden, zal het werken met een ecologisch werkprotocol voldoende zijn om het doden en verwonden van algemene vissen en amfibieën te minimaliseren. In dit werkprotocol wordt onder andere opgenomen dat deze soortgroepen gevangen en verplaatst, danwel weggeleid, dienen te worden richting veiliger water en wordt de desbestreffende (eind)verantwoordelijke voor deze taken benoemd.

Ten aanzien van overige algemene soorten dient ten allen tijde rekening gehouden te worden met de zorgplicht. Dieren moeten tijd hebben om veilig weg te komen.

Ten aanzien van gebiedsbescherming worden er geen overtredingen verwacht. Aangaande het aanliggende Natuurnetwerk is hiertoe reeds een aanvullend EHS effectenonderzoek uitgevoerd. Tevens is een stikstofdepositie onderzoek in uitvoering in verband met Natura 2000-gebieden. De te kappen bomen op de onderzoekslocatie vallen mogelijk onder de definitie houtopstanden als bedoeld in paragraaf 4.1 van de Wet natuurbescherming. Geadviseerd wordt om navraag te doen bij de provincie Noord-Brabant of voor de te vellen houtopstanden een meldingsplicht geldt.

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek naar de verschillende soortgroepen is zoveel mogelijk gecombineerd uitgevoerd.

4.1 Vleermuizen

Voor het onderzoek naar vleermuizen zijn in de periode van augustus 2020 tot half juli 2021 in totaal vier veldbezoeken uitgevoerd. De veldbezoeken zijn in de avonduren en/of ochtenduren uitgevoerd, conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie 2021), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus. De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies zomerverblijfplaats, kraamverblijf- en paarverblijf/baltsplaats en foerageergebied voor de ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, baardvleermuis, watervleermuis, rosse vleermuis en franje-staart. Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. Doordat vleermuizen iedere (verblijfs)functie slechts een beperkte periode van het jaar gebruiken is onderzoek naar alle op de onderzoekslocatie mogelijke functie noodzakelijk. Iedere (verblijfs)functie afzonderlijk geniet een jaarronde bescherming.

Het totaal aantal veldbezoeken is vastgesteld op basis van de grootte van de onderzoekslocatie, uitgaande van twee waarnemers per veldronde. Verwacht wordt dat met vier bezoeken omtrent deze soortgroep voldoende zekerheid is verkregen over de functie van de onderzoekslocatie.

Voor het onderzoek wordt gebruik gemaakt van professionele batdetectors met opnamemogelijkheid (Batlogger M en soortgelijk). Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soort) en waarbij het sonogram uitsluitsel kan geven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van analyseprogramma BatExplorer.

Overzicht veldbezoeken

Het onderzoek betrof vijf veldbezoeken, waarvan vier avondrondes en één ochtendronde. Onderstaande tabel bevat een opsomming van de uitgevoerde veldbezoeken. Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van vleermuizen gunstig. Tijdens alle veldbezoeken lag de temperatuur boven de 13 °C en lag de windsnelheid beneden de 3 Bft. Er was geen sprake van neerslag.

		2020	sept	okt	nov	2021	juni	juli
vleermuis	tijdstip		3 x avond				1 x ochtend 1 x avond	
	datum		21 aug., 13 sept. 2020, 16 aug. 2021				1 juni, 25 juni 2021	
	functie		paar/baltsverblijf				zomer- en kraamverblijf	

4.2 Steenuil

Voor het onderzoek naar steenuil zijn in de periode half februari tot half april een drietal avondbezoeken uitgevoerd waarbij in de omgeving mogelijk geschikte territoria zijn onderzocht op verblijfsindicaties van de steenuil. Zowel de onderzoekslocatie als de omgeving van de onderzoekslocatie (binnen een straal van ± 300 meter) is onderzocht op de aanwezigheid van steenuilen om vast te stellen of hier territoria van andere steenuilen aanwezig zijn, middels geluidsnabootsing. Steenuilen gebruiken volgens Bloem *et al.* (2001) drie verschillende roepen: territoriumroep (wordt alleen geproduceerd door mannetjes en is maatgevend voor een territorium) en alarm- en overige roepen (wordt geproduceerd door zowel man als vrouw, geeft indicatie van aanwezigheid van steenuilen maar niet van een broedterritorium). Op basis van ervaring en de sterkte van de speaker, valt te verwachten dat eventueel aanwezige steenuilen binnen een straal van minimaal 200 meter van elk telpunt, de geluidsnabootsing kunnen horen. De inventarisatiemethode is overeenkomstig met de methode die opgesteld is door Steenuilenoverleg Nederland (STONE).

Overzicht veldbezoeken

Het onderzoek betrof drie veldbezoeken. Onderstaande tabel bevat een opsomming van de uitgevoerde veldbezoeken. Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van steenuilen gunstig. Tijdens alle veldbezoeken lag de temperatuur tussen 5 °C en 10 °C en lag de windsnelheid beneden de 5 Bft. Er was geen sprake van neerslag.

2021		februari	maart	april	mei	juni	juli	aug	sept	okt	nov
steenuil	tijdstip	3 x avond									
	datum	23 feb., 9 maart, 25 maart									
	functie	territorium									

4.3 Das

Uit onderzoek door Econsultancy in 2015 (rapportnummer 15084024, d.d. 29 oktober 2015) en door Das en Boom in 2016 (Compensatieplan Das Verlengde Noordlaan Odiliapeel) was reeds bekend dat er zich binnen de Peelsche Heide burchten van de das bevonden. Voor het opstellen van een activiteitenplan zal bekend moeten worden wat de effecten van de voorgenomen plannen op de planlocatie zullen zijn op de aanwezige dassenpopulatie. Er zijn drie cameravallen ingezet bij de bekende burchtlocaties, om de omvang van de lokale populatie dassen direct grenzend aan de planlocatie te onderzoeken. De camera's nabij de burchten zijn van 26 april t/m 26 mei geplaatst omdat dan tevens vastgesteld kon worden of een burcht als voortplantingsburcht in gebruik zou zijn. In aanvulling hierop is er één cameraval geplaatst bij een wissel aan de oostzijde van het bos, ter hoogte van de hier aanwezige watergang. Om de twee weken zijn de batterijen en SD kaarten gewisseld waarbij ook de activiteit rond de pijpen en in de omgeving visueel geïnspecteerd zijn. Hiermee is de huidige activiteit van de das vastgesteld en is ingeschat hoeveel dassen gebruik maken van de pijpen en van het omliggende perceel.

Daarnaast is driemaal een veldinspectie uitgevoerd waarbij circa 1,5 kilometer rondom de bekende dassenburchten gezocht is naar sporen die wijzen op het gebruik van het gebied door de das. Hierbij is gelet op aanwezigheid van burchten, dassenpijpen en sporen als wissels, prenten, latrines en snuitputjes. Tevens is tijdens dit veldbezoek op kaart ingetekend welke waardes elk perceel voor de das kan hebben, zoals bijvoorbeeld het in kaart brengen van geschikte foerageergebieden. Op deze wijze is inzicht verkregen in de actieve populaties van dassen in de omgeving van de planlocatie.

Deze informatie is benodigd om een activiteitenplan voor de das te kunnen opstellen. Bij de inrichting van nieuw foerageergebied voor de das en het verbinden van leefgebieden is het belangrijk om rekening te houden met de reeds aanwezige bezetting van het gebied door de das.

Analyse foerageergebied

Op basis van de veldwaarnemingen binnen 1,5 kilometer van de burchtlocatie tezamen met het gebruik van luchtfoto's en informatie over het agrarisch gebruik van de omliggende akkerlanden is in kaart gebracht worden in hoeverre foerageermogelijkheden van de das verloren gaan door de voorgenomen herontwikkeling van de planlocatie.

Overzicht veldbezoeken

Het onderzoek betrof drie veldbezoeken in combinatie met cameravallenonderzoek. Onderstaande tabel bevat een opsomming van de uitgevoerde veldbezoeken.

		2020	2021			
		dec	mei	juni	juli	aug
das	tijdstip	1 x overdag	1 x overdag	-		1 x overdag
	datum	15 dec.	7 mei			10 aug.
	functie	leefgebied	leefgebied			leefgebied
cameravallen onderzoek	tijdstip	-	4 weken	1 x overdag	-	
	datum		26 april t/m 26 mei	14 juni		
	functie		burcht	burcht		

4.4 Migratieroute das, steenmarter, boommarter, bunzing, hermelijn en wezel

Ten aanzien van migratieroutes van das, kleine marterachtigen, boommarter en steenmarter is onderzoek gedaan naar het gebruik van de onderzoekslocatie als migratieroute.

Om te bepalen of de bunzing, hermelijn en/of wezel gebruik maakt van de onderzoekslocatie is, conform de handreiking kleine marterachtigen in relatie tot soortbescherming, in de periode maart tot en met augustus zes weken onderzoek uitgevoerd (Bouwens, 2017). Hiervoor zijn een struikrover en een mostelaval ingezet ter hoogte van de watergang en bosschage, dat haaks op het bos ligt aan de oostzijde. Daarnaast is er ten tijde van een van de veldbezoeken een onderdoorgang onder het hek aan de noordzijde van het bos gevonden. Hier is op 1 juni tevens een losse cameraval geplaatst ten bate van de das, boommarter, steenmarter en bunzing.

Bij het plaatsen van de cameravallen is gelet op de geschiktheid van de locatie voor de mogelijk aanwezige marters. Om de twee weken zijn de cameravallen gecontroleerd.

Overzicht veldbezoeken

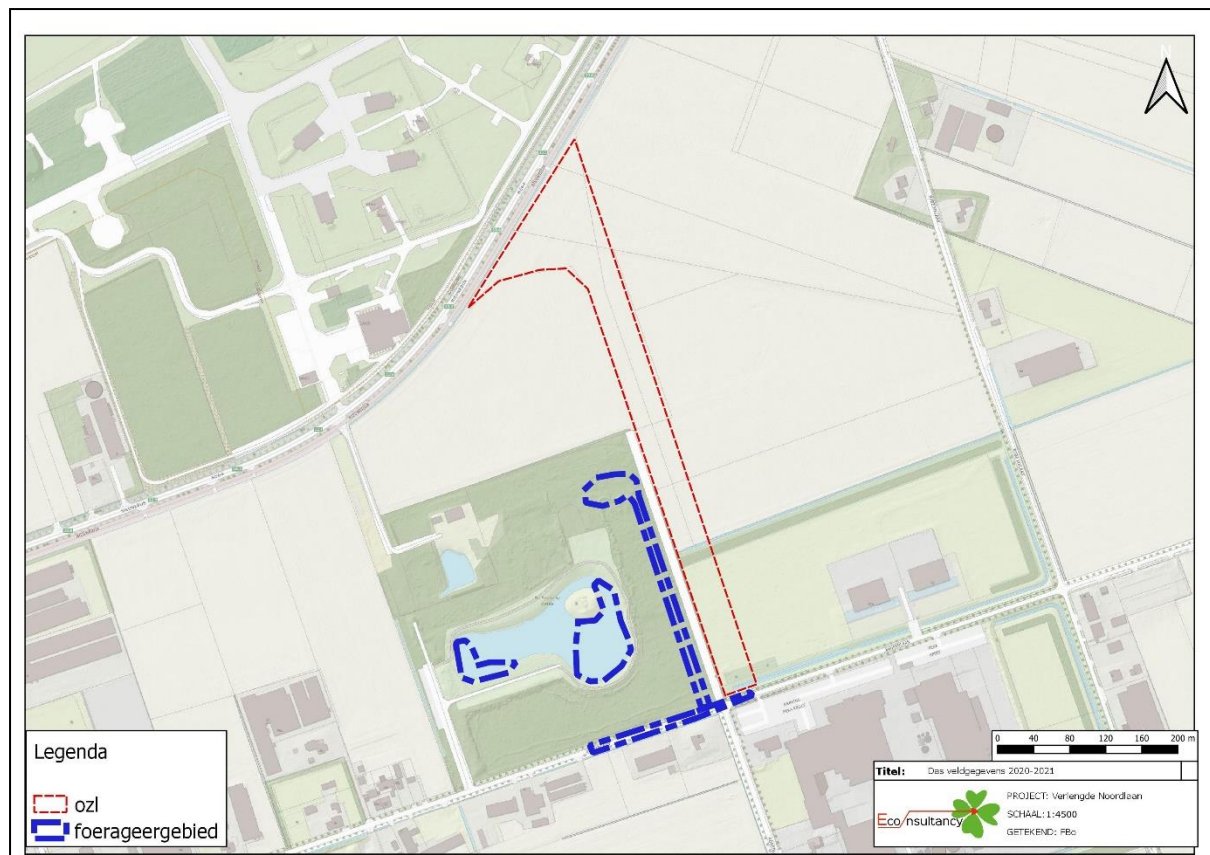
Het onderzoek betrof cameravallenonderzoek gedurende zes weken. Voor het wisselen is de onderzoekslocatie en de oostzijde van de Peelsche Heide vier keer bezocht. Hierbij is gelet op sporen van kleine marterachtigen, steenmarter en das.

2021		mei	juni	juli	aug	sept
Cameravallen migratieroute	tijdstip	-	6 weken cameravallen			-
	datum		1 juni – 10 augustus			
	functie		migratieroute			

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Vleermuizen

In het onderzoeksgebied zijn foeragerende vleermuizen waargenomen. De hangar, welke op het eilandje midden in de visvijver binnen de Peelsche Heide ligt, heeft een functie voor vleermuizen (Econsultancy, rapportnummer 15084024, d.d. 29 oktober 2015). Ten aanzien van de voorgenomen aanleg van de Verlengde Noordlaan zijn er, vanwege de aard van de werkzaamheden in combinatie met de afstand (> 50 meter), ten aanzien van verblijfplaatsen in de hangar geen negatieve effecten te verwachten. Het onderzoek heeft zich, vanwege de nabijheid van de geplande werkzaamheden, gericht op potentiële verblijfplaatsen in bomen en vleermuiskasten aan de oostzijde van het bos. Figuur 9 geeft een weergave van de resultaten.



Figuur 9. Verspreiding van de foeragerende vleermuizen op basis van inventarisatie in het seizoen 2020-2021.

Aangetroffen verblijfplaatsen

Aan de binnenzijde van het bos, ten westen van het bospad, staan enkele bomen met spechten-gaten en scheuren (figuur 10). Deze bomen staan met name in de bocht waar het pad naar links verder loopt (foto vanuit noorden genomen). Deze holtes zijn gedurende de vleermuisrondes in de gaten gehouden; hier zijn geen in- of uit-vliegende vleermuizen waargenomen. Tevens zijn de kasten aan de bomen langs het pad tijdens alle vijf rondes visueel geïnspecteerd. In twee kasten is een koolmees waargenomen, in één kast een naaktslak en in één kast een nest van eikenprocessierups. Er zijn geen vleermuizen aangetroffen in een van de geïnspecteerde vleermuiskasten.



Figuur 10. Gebruik van holtes en scheuren als verblijfplaats is door middel van aanvullend onderzoek uitgesloten.

Foerageergebied

Tijdens alle onderzoeksrondes in 2020 en 2021 zijn veel foeragerende vleermuissoorten waargenomen boven en rond de visvijver. Het aantal foeragerende vleermuizen boven en nabij de visvijver is niet volledig weer te geven maar ligt rond de 10 individuen. Vlak boven het wateroppervlak foerageerde tenminste één watervleermuis. Daarnaast zijn veel gewone dwergvleermuizen en een enkele ruige dwergvleermuis waargenomen, bij nadere analyse eveneens de rosse vleermuis, gewone grootvleermuis en franjestaart. Tevens zijn er tijdens de paarrondes van 2020 foeragerende vleermuizen waargenomen boven de bomen in de noordoostelijke hoek van het bos. Hier maakt het wandelpad een bocht naar links, wat meer ruimte tussen bomen creëert wat lijkt te resulteren in geschikt foerageergebied. Er zijn tenminste drie foeragerende gewone dwergvleermuizen per ronde waargenomen, maar dit zijn er mogelijk meer geweest. Deze foerageerlocatie is bevestigd tijdens de rondes op 1 en 25 juni en 16 augustus 2021, waar opnieuw twee foeragerende gewone dwergvleermuizen zijn waargenomen, af en toe kwam hier een derde bij. De gewone dwergvleermuis gebruikt tevens het wandelpad richting de Beukenlaan om over te foerageren. Bij nadere analyse zijn hier tevens de ruige dwergvleermuis en gewone grootvleermuis waargenomen. Rond een lantaarnpaal aan de Beukenlaan zijn tijdens de ochtendronde foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen, vanaf circa 4.30 uur. Deze foerageerlocatie is bevestigd tijdens de paarronde van 16 augustus 2021.

Vliegroute

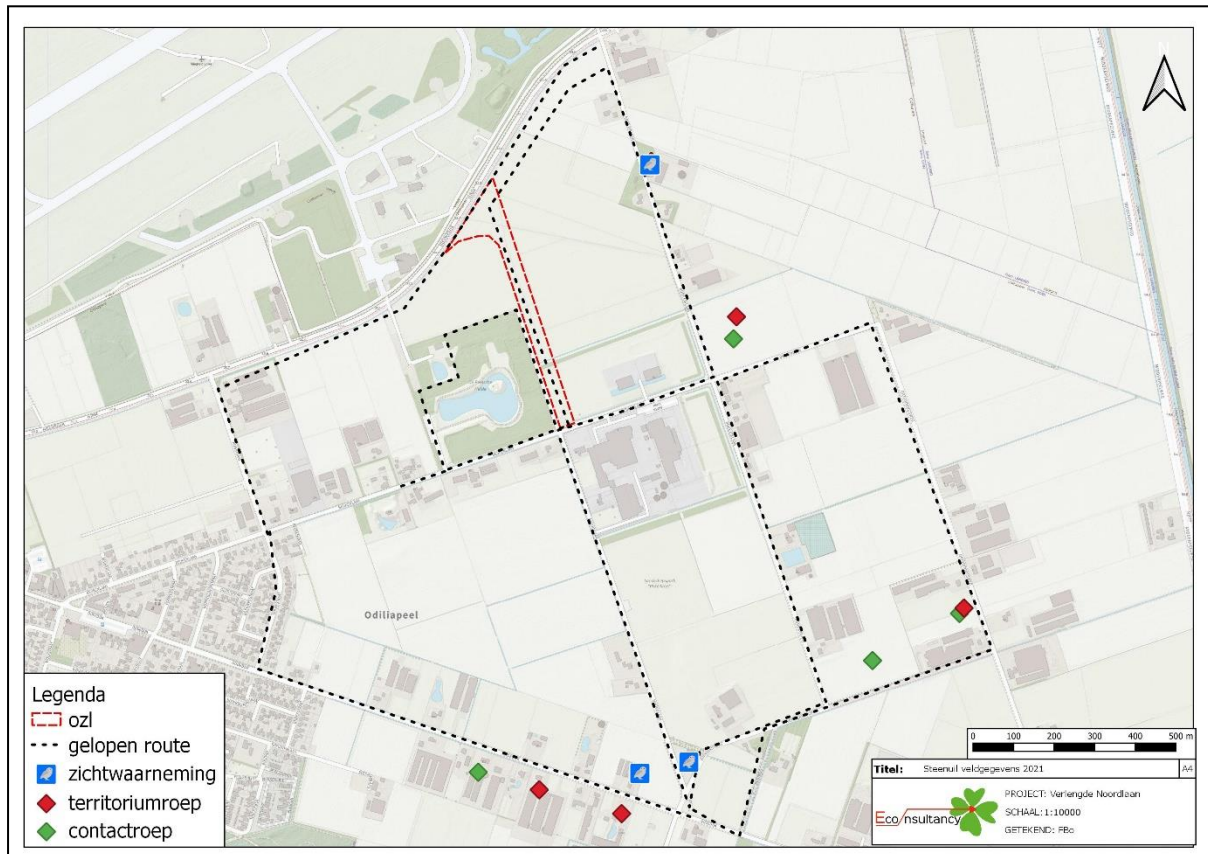
Langs de oostzijde van de Peelsche Heide is op geen van de veldbezoeken een aanwijzing tot een potentiële vliegroute geweest. In de toekomstige situatie zijn vleermuizen in staat om via de Beukenlaan te migreren tussen foerageergebied binnen de Peelsche Heide, en potentiële verblijfplaatsen in nabij gelegen gebouwen.

Conclusie

Gedurende het onderzoek zijn er geen vaste rust- of voortplantingsplaatsen in bomen of kasten waargenomen, die zich binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep bevinden. Verblijfplaatsen zijn bekend in de bunker temidden van de vijver, deze ligt buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het bos, de open plekken en de vijver worden gebruikt door vleermuizen uit de omgeving, om te foerageren. Met de aanleg van de Verlengde Noordlaan is er geen sprake van het weg-nemen van essentieel foerageergebied. Wel dient er bij de aanleg van de weg rekening gehouden te worden met versturende verlichting, om te voorkomen dat geschikt foerageergebied wordt verstoord.

5.2 Steenuil

Binnen het onderzoeksgebied zijn geen waarnemingen gedaan of roepjes gehoord van de steenuil. Wel zijn er in de omgeving steenuilen waargenomen en gehoord. Zie figuur 11 voor een weergave van de onderzoeksresultaten.



Figuur 11. Verspreiding van de steenuil op basis van inventarisatie in het veldseizoen 2021.

Tijdens de eerste ronde op 23 februari 2021 is een roep gehoord tussen Beukenlaan 55 en 57. De roep was kort en niet met zekerheid van een steenuil. Tijdens latere veldbezoeken is hier niet opnieuw een roepje gehoord, of een steenuil waargenomen. Er is een paartje steenuilen waargenomen nabij Rode Eiklaan 2. De laatste liet eveneens een territoriumroep horen, duidend op een nestlocatie aldaar.

Tijdens de tweede ronde van 9 maart 2021 is er nabij Ontginningsweg 3-5 een contact- en territoriumroep gehoord, duidend op een nestgeval op een van deze percelen. Iets ten westen zijn twee roepende steenuilen waargenomen (contactroepen). Later op de avond waren op dezelfde plek drie steenuilen aanwezig, waarvan er twee met elkaar vechten (vermoedelijk competitie tussen de mannetjes over het vrouwtje/territorium). Vervolgens is er een paartje steenuilen waargenomen die zich verplaatsten tussen percelen aan de Noordlaan 8 en Oude Dijk 84. Een contactroep nabij de Rode Eiklaan kwam uit het noorden; vermoedelijk van een van de steenuilen van Rode Eiklaan 2.

De derde avond van 25 maart is een grotere ronde per fiets afgelegd. Deze avond is er een paartje steenuilen vanaf het perceel aan de Oudedijk 129 waargenomen, zich verplaatsend richting Oudedijk 84, waar tevens de tweede ronde een paartje is gezien. Verder ten westen zijn er nog twee steenuilen waargenomen, druk roepend. Dit is een ander koppeltje dan aan de Oudedijk 129 – 84. Nog een perceel naar het westen, Oudedijk 119, een contactroepje gehoord van nog een andere steenuil. Dat er

.....

zich in deze hoek één of twee nestlocaties bevinden is bij deze aangetoond. Tijdens deze ronde zijn de andere gevonden territoria niet opnieuw bevestigd.

Conclusie

De maximum territoriumgrootte van steenuilen is onder andere afhankelijk van voedselaanbod, maar varieert meestal rond een straal van 200 meter (een gebied van 12,5 ha) rond de nestlocatie. In gebieden met minder voedselaanbod kan de territoriumgrootte oplopen tot 300 meter (een gebied van 28 ha) rondom de nestlocatie (zie tabel I). De meest dichtbij zijnde nestlocatie, aan de Rode Eiklaan 2, bevindt zich op circa 370 meter afstand van de onderzoekslocatie, waardoor de laatste geen onderdeel zal uitmaken van essentieel leefgebied van de steenuil. Sporadisch kan een steenuil zich binnen de grenzen van de onderzoekslocatie bevinden, dit is echter tijdens het onderzoek niet vastgesteld.

Tabel I. Literatuurwaarden homeranges (HR) steenuilen: uit wetenschappelijk onderzoek naar het terreingebruik van steenuilen komt een variatie van territoriumgroottes naar voren, waarbij de het grootste territorium ongeveer 28 ha betrof.

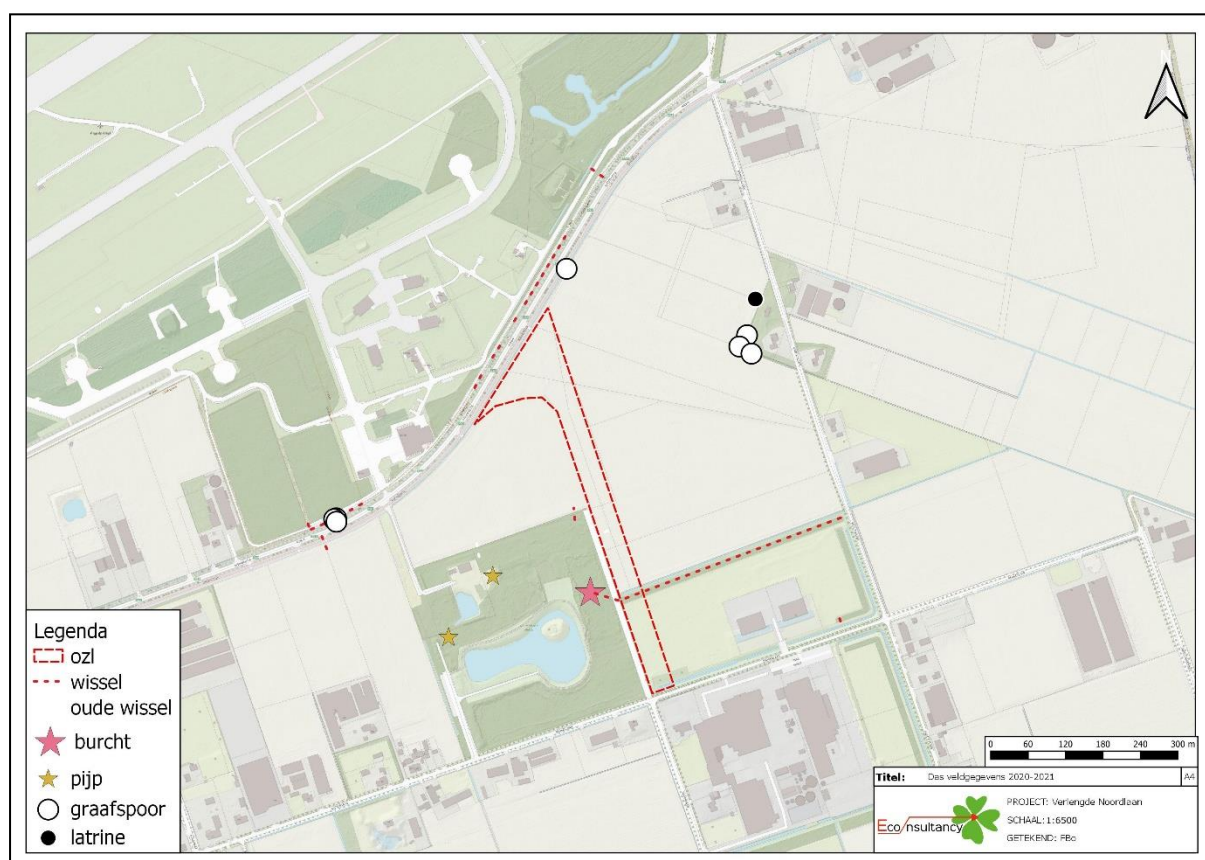
aantal steenuilen	gem. HR variatie	gem. HR	locatie	bron
19	1,6 - 28,1 ha		Nederrijng gebied, Duitsland	Fink, 1989
11	9,0 - 27,5 ha		Oost-Polen	Grzywaczewski, 2009
8*	3,8 – 11,5 ha	15.1 ± 2,46 ha	Noord-Spanje	Zuberogitia <i>et al.</i> , 2007
7	3,7 – 14,6 ha		Achterhoek, Nederland	Bremer, van den <i>et al.</i> 2009

* hierbij is één vrouwelijk exemplaar met een uitzonderlijk groot territorium buiten beschouwing gelaten

5.3 Das

Uit onderzoek door Econsultancy in 2015 (rapportnummer 15084024, d.d. 29 oktober 2015) en door Stichting Das en Boom in 2016 (Compensatieplan Das Verlengde Noordlaan Odiliapeel) was reeds bekend dat er zich binnen de Peelsche Heide burchten van de das bevonden. De meest actieve burcht was in 2016 een burcht in de westzijde van het bos, waar een duidelijke heuvel in het landschap is aangebracht met hieromheen bosschage om toegang door mensen te beperken. Daarnaast zou er ten westen van de bebouwing en een stukje ten westen van het wandelpad aan de oostzijde van de Peelsche Heide een (oude) burchtlocatie aanwezig zijn. In het veldseizoen van 2020-2021 is het gebied nader onderzocht ten aanzien van de das.

De resultaten van het onderzoek in het veldseizoen 2020-2021 zijn geïllustreerd in figuur 12.



Figuur 12. Verspreiding van das op basis van inventarisatie in het seizoen 2020-2021.

Op 15 december 2020, 7 mei 2021 en 10 augustus 2021 is de onderzoekslocatie en de directe omgeving (circa 1,5 kilometer) onderzocht naar sporen van dassen, in de vorm van wissels, loop- en graafsporen, snuitputjes en latrines.

5.3.1 Dassenburchten binnen de Peelsche Heide

Tijdens het bezoek van 15 december 2020 lagen de aangetroffen pijpen vol blad, waardoor recent gebruik van geen van de aangegeven pijpen en burchten van figuur 12 kon worden aangetoond. De burcht ten westen van de bebouwing was zo goed als verdwenen. Dit is bevestigd tijdens het veldbezoek van 14 juni 2021, waarop is geconcludeerd dat deze burcht gedurende dit seizoen niet in gebruik is geweest.

Op de twee overige burchten binnen de Peelsche Heide zijn van 26 april tot en met 26 mei losse cameravallen geplaatst. De vermoedde 'hoofdburcht' van 2016, in het westelijke deel van de bos, bleek enkel in gebruik door konijnen en eenmaal is hier een steenmarter op de camera vastgelegd (figuur 13 en 14). Tweemaal zijn er meerdere pijpen door de bunzing geïnspecteerd (figuur 15 en 16). Marterachtigen zoals steenmarter en bunzing zoeken burchten af naar prooi. Vanwege het beperkte aantal waarnemingen kan redelijkerwijs worden geconcludeerd dat een bunzing of steenmarter er dit veldseizoen geen vaste rust- of voortplantingsplaats had. Er is nabij deze burcht geen waarneming gedaan van de das.



Figuur 13. Steenmarter bij burcht.



Figuur 14. Steenmarter.



Figuur 15. Bunzing zoekt de burcht af naar prooi. De gele pijl duidt een van de pijpen aan.



Figuur 16. Bunzing zoekt de burcht af naar prooi.

De tweede burcht, welke in 2016 nog aangemerkt werd als een verlaten burcht, is gedurende het veldseizoen 2021 wél in gebruik genomen door de das (weergegeven met roze ster in figuur 12). Deze burcht is voor het eerst geregistreerd in 2009. Camerabeelden tonen maximaal drie dassen gelijktijdig, waarvan één jong. De dassen zijn op bepaalde foto's in- en uittredend uit een pijp waargenomen. Eenmaal sleept de volwassen das met nestmateriaal. Vanwege de aanwezigheid van een dasenjong, dient deze burcht aangemerkt te worden als kraamburcht. De aangetroffen kraamburcht ligt op circa 38 meter van de onderzoekslocatie en de geplande werkzaamheden.

Figuur 17 en 18 zijn fragmenten uit een video van 15 mei 2021, waar één volwassen das uit oostelijke richting komt aanlopen terwijl de tweede volwassen das bij de burchtlocatie staat. In figuur 18 is te zien hoe het jong richting de eerste das loopt en hier speelgedrag laat zien. Figuur 19 betreft een uitsnede van een fragment van eveneens 15 mei 2021, tijdstip rond 23.18 uur. Hier is de das aan het slepen met dode bladeren onder haar kin, duidend op gebruik van nestmateriaal. 14 juni 2021 is de

locatie opnieuw afgezocht naar pijpen, er zijn hier tenminste drie nieuwe pijpen aangetroffen (figuur 20).



Figuur 17. Twee volwassen dassen bij de kraamburcht.



Figuur 18. Drie dassen bij de kraamburcht, waarvan één jong.



Figuur 19. Das met nestmateriaal.



Figuur 20. Een van de pijpen van de kraamburcht.

5.3.2 Foerageergebied

Dassen zijn met name afhankelijk van regenwormen, wat voor de soort het stapelvoedsel uitmaakt. Regenwormen zijn met name te vinden in rijke, vochtige grond, zoals vee- en paardenweides. Intensief beheerde weilanden worden aangemerkt als secundair foerageergebied vanwege de beperkte voedselvoorziening. Daarnaast zijn dassen afhankelijk van gevarieerde bossen. Maispercelen worden met name in het najaar gebruikt, en worden derhalve als secundair aangemerkt. Figuur 21 geeft een overzicht van de percelen binnen 1,5 kilometer van de aangetroffen kraamburcht. Overige percelen zoals aardappelteelt, suikerbieten, ui en waspeen en andere vormen van wisselteelt zijn aangeduid met 'Akkers overig'. Deze akkers kunnen eveneens voorzien in voedsel, maar net als mais zal dit slechts een gedeelte van het jaar betreffen. Deze akkers worden derhalve eveneens als secundair aangemerkt.



Figuur 21. Foerageergebied binnen 1,5 kilometer van de burcht.

Met de aanleg van de oprit zal circa 0,18 ha paardenweide en 1,2 ha grasland verdwijnen. Voor het kwantificeren van het relatieve belang van gebieden voor de das is, behalve de aanwezigheid van voedselaanbod, onderscheid te maken in leefgebied door middel van het preferente leefgebied (50-500 meter van de burcht) en secundair foerageergebied (500-1500 meter van de burcht). Hierbuiten ligt het zogenaamde uitloopegebied, (>1500 meter van de burcht). (BIJ12, 2017; Heijnen, 1990; Natuurbalans – Limes Divergens, 2007). Omdat de onderzoekslocatie zich binnen het preferente leefgebied van 50-500 meter van de burcht bevindt zal deze gecompenseerd moeten worden.

5.4 Migratieroute das, steenmarter, boomarter, bunzing, hermelijn en wezel

Op de paardenweide rond Peka Kroef zijn geen graafsporen of snuitputjes van dassen gevonden. De wissel ten oosten van de Peelsche Heide (figuur 22) was te volgen in de houtopstand tussen Peka Kroef en de sloot. Langs de Rode Eiklaan werd de wissel onduidelijk, maar verder naar het zuiden werden opnieuw twee duidelijke wissels herkenbaar welke aangeven dat de das hier de Beuklaan oversteekt (figuur 23). Rond het perceel van Rode Eiklaan 1, zijn eveneens een aantal graafsporen aangetroffen, en één latrine. Ter hoogte van de dassenwissels ten oosten van de Peelsche Heide, en de onderdoorgang van het hek in het noordoosten van de Peelsche Heide, zijn gedurende 6 weken losse cameravallen en een mostelaval geplaatst. Beide migratieroutes bleken van belang voor zowel dassen als andere soorten. Deze routes zijn aangeduid als wissels in figuur 12.



Figuur 22. Duidelijke wissel tussen burchtlocatie en vermoedde migratieroute ten oosten van Peelsche Heide. De wissel loopt verder naar het oosten door ter hoogte van de daar aanwezige houtopstand.



Figuur 23. Wissels richting Beukenlaan ten zuidoosten van Peka Kroef.

De oostelijk gelegen migratieroute (figuur 22) werd gedurende deze periode bijna dagelijks gebruikt door dassen (figuur 24). In sommige gevallen betreft het één das, in sommige gevallen één volwassen das met één jong. Een derde das wijkt sporadisch af van deze wissel, om iets verder ten noorden in de struiken aan overzijde van het wandelpad te verdwijnen, waar waarschijnlijk een tweede mogelijkheid bestaat om het hek te passeren. Nog een gebruiker van deze wissel is de steenmarter (figuur 25). De steenmarter gebruikt deze wissel niet dagelijks, maar is toch frequent waargenomen. Overige waargenomen soorten betreffen konijn, haas, ree en vos.



Figuur 24. Oostelijke migratieroute in gebruik door das.



Figuur 25. Oostelijke migratieroute in gebruik door steenmarter.

De onderdoorgang in het hek ten noordoosten van de Peelsche Heide is eveneens frequent, hoewel niet dagelijks, in gebruik door de das. Ongeveer twee dagelijks passeren de dassen het hek. Later in het seizoen, in de maand juli, zijn de dassen nog drie keer dit hek gepasseerd. Soms betreft het één das, soms één volwassen das gevolgd door één jong. Eveneens is er een waarneming van een steenmarter, een vos met prooi, die hier onder het hek doorgaat, en van hazen. Een waarneming van een ree die hier over het hek heen springt.

Voor het waarnemen van kleine marterachtigen, zoals hermelijn en wezel, zijn er eveneens gedurende 6 weken, één mostela en één struikrover geplaatst op de potentiële migratieroute aan de oostzijde van de Peelsche Heide. De struikrover heeft het voordeel dat eveneens soorten als steenmarter, boommarter, das en bunzing kunnen worden waargenomen. Deze soorten worden middels een



mostelaval niet waargenomen. Er zijn gedurende deze periode waarnemingen gedaan van huiskatten en woel- en spitsmuizen.

Conclusie

Binnen 38 meter van de voorgenomen werkzaamheden is een kraamburcht van de das waargenomen. Dit valt binnen de verstoringafstand van 50 meter, waardoor de uitvoer van de werkzaamheden volgens het Kennisdocument Das aan bepaalde voorwaarden moet voldoen. Daarnaast zal er bij in-gebruikname van de toegangsweg mogelijk sprake zijn van een dusdanige verstoring dat de functie van de burcht komt te vervallen. Dit dient middels maatregelen voorkomen te worden, óf er is sprake van een compensatieplicht.

Conform het Kennisdocument Das dient primair foerageergebied (0,18 ha paardenweide) met 120% gecompenseerd te worden. Het 1,2 ha te verdwijnen grasland dient met slechts 50% gecompenseerd te worden, vanwege de beperkte voedselvoorziening (secundair foerageergebied). Gezamenlijk betreft de compensatieopgave 0,82 ha. Dit gebied dient ingericht te worden als optimaal dassengebied.

Er zijn twee belangrijke migratieroutes waargenomen. De oostelijk gelegen migratieroute, welke leidt naar de houtopstand tussen Peka Kroef en de sloot, is in het afgelopen veldseizoen, tussen 26 april en 26 mei 2021, bijna dagelijks gebruikt door de das. Eveneens wordt deze route gebruikt door steenmarter en door algemenere soorten, als vos, ree en konijn en haas.

De noordoostelijke onderdoorgang van het hek wordt eveneens frequent gebruikt door de das, maar ook door algemenere soorten als vos en haas. Deze migratieroute dient bij de aanleg van de weg beschikbaar te blijven.



6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Vleermuizen

Vleermuizen zijn beschermd als bedoeld in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming, soorten behorende tot bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Het is verboden vleermuizen te verstoren.

Als gevolg van de aanleg van de Verlengde Noordlaan, in combinatie met een verwachte toename van verlichting, kan foerageergebied van vleermuizen verstoord worden. Overtreding van de Wet natuurbescherming is te voorkomen door toename van verlichting te voorkomen, bijvoorbeeld middels het gebruik van vleermuisvriendelijke verlichting. Het wordt geadviseerd om een verlichtingsplan op te stellen. Op basis van het verlichtingsplan kan de ecoloog beoordelen of de getroffen maatregelen afdoende zijn.

6.2 Das

De das is beschermd als bedoeld in artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het is verboden vaste voortplantings- of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen. Hiertoe wordt eveneens het functionele leefgebied gerekend, omdat de aanwezigheid van voldoende voedselaanbod, dekking, migratiemogelijkheden en een beperkte verstoring, essentieel zijn voor het behoud van de burcht.

Als gevolg van storende werkzaamheden in nabijheid, binnen 50 meter, van een dassenburcht kan de functie van een burcht komen te vervallen. Dit is een overtreding van de Wet natuurbescherming. De aanleg van de toegangsweg mag uitgevoerd worden binnen bepaalde voorwaarden, echter is er ook in de gebruiksfase sprake van wezenlijke verstoring waarbij naar verwachting niet kan worden voldaan aan deze voorwaarden. Verstoring dient voorkomen te worden of er is sprake van een compensatieplicht. Daarnaast dient ten minste één migratieroute en 0,82 ha foerageergebied gecompenseerd te worden. Tijdig voor start van de werkzaamheden dient optimaal compensatiegebied voor de das gereed te zijn. De tweede migratieroute, in de noordoostelijke hoek van de Peelsche Heide, dient gedurende en na de uitvoering van de werkzaamheden aanwezig te blijven.

De te nemen maatregelen ten aanzien van de migratieroute, foerageergebied en één kraamburcht dienen opgenomen te worden in een activiteitenplan. Dit activiteitenplan dient ter goedkeuring voorgelegd te worden aan het bevoegd gezag, de provincie Noord-Brabant, middels een ontheffingsaanvraag van de Wet natuurbescherming.

6.3 Steenmarter

De steenmarter is beschermd als bedoeld in artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het is verboden vaste voortplantings- of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen. Hiertoe wordt eveneens het functionele leefgebied gerekend, omdat de aanwezigheid van voldoende voedselaanbod, dekking, migratiemogelijkheden en een beperkte verstoring, essentieel zijn voor het behoud van de verblijfplaats.

Als het gevolg van de aanleg van de Verlengde Noordlaan is er sprake van het wegnemen van één migratieroute. Deze migratieroute dient gecompenseerd te worden.

6.4 Overige soorten en functies

Eerdere conclusies, als vastgesteld in de quickscan Wet natuurbescherming, blijven aan de orde. Dit betekent dat er ten aanzien van het dempen van de sloot een ecologisch werkprotocol opgesteld



.....

dient te worden. In dit werkprotocol dient opgenomen te worden dat deze soortgroepen gevangen en verplaatst, danwel weggeleid, dienen te worden in de richting van veiliger water en wordt de desbestreffende (eind)verantwoordelijke voor deze taken benoemd.

Het kappen van bomen en verwijderen van bosschages dient plaats te vinden buiten het broedseizoen of voorafgaand aan de werkzaamheden dient een broedvogelinspectie uitgevoerd te worden.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van Gemeente Uden (is geworden gemeente Maashorst) een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Verlengde Noordlaan te Uden.

De onderzoeken worden uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en aanleg van een openbare weg. Het onderzoek wordt uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan flora en fauna die Econsultancy in 2019 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 9709.002, d.d. 14 mei 2019 (tekstueel herzien op 20 juli 2022) en het contact dat naar aanleiding van de quickscan heeft plaatsgehad met de ODBN.

Uit de quickscan en opmerkingen van de ODBN blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming aangaande bescherming van de das, steenmarter, bunzing, hermelijn, wezel, steenuil en boombewonende vleermuizen meer informatie benodigd is.

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens een nieuwe oprit naar de N264 aan te leggen. Deze oprit wordt een verlengde van de bestaande Noordlaan. Tevens komt er een bushalte aan het begin van deze oprit.

Functie onderzoekslocatie voor vleermuizen

Als gevolg van een toename aan verlichting richting foerageergebied kan deze functie voor vleermuizen in het geding komen. Dit is een overtreding van de Wet natuurbescherming. Bij de aanleg van de weg dient daarom gebruik gemaakt te worden van vleermuisvriendelijke verlichting. Het wordt geadviseerd om een verlichtingsplan op te stellen. Op basis van het verlichtingsplan kan de ecooloog beoordelen of de getroffen maatregelen afdoende zijn.

Functie onderzoekslocatie voor de das en steenmarter

Als gevolg van storende werkzaamheden binnen 38 meter van een dassenburcht kan de functie van een burcht komen te vervallen. Dit is een overtreding van de Wet natuurbescherming. Het verstoren van een burchtlocatie en bijhorende migratieroutes mag plaatsvinden onder bepaalde voorwaarden. Naar verwachting zal in de gebruiksfase niet voldaan kunnen worden aan deze voorwaarden. Derhalve is er sprake van het nemen van maatregelen en/of compensatie van één te vervallen kraamburcht. Daarnaast dient 0,82 ha foerageergebied voor de das en één migratieroute voor zowel das als steenmarter gecompenseerd te worden. Tijdig voor start van de werkzaamheden dient dit compensatiegebied gereed te zijn. De te nemen maatregelen dienen opgenomen te worden in een activiteitenplan. Dit activiteitenplan dient ter goedkeuring voorgelegd te worden aan het bevoegd gezag, de provincie Noord-Brabant, middels een ontheffingsaanvraag van de Wet natuurbescherming.

Functie onderzoekslocatie voor overige soortgroepen

Gedurende de veldperiode 2020-2021 is middels protocollair onderzoek het gebruik van de onderzoekslocatie door een andere streng beschermde soort, en daarmee een potentieel negatief effect op en streng beschermde functie als gevolg van de voorgenomen ingreep, uitgesloten.

Ten aanzien van algemene soorten en broedvogels, dient altijd de zorgplicht in acht te worden genomen. Werkzaamheden dienen uitgevoerd te worden middels een ecologisch werkprotocol, zodat schade aan algemene soorten en broedvogels zo veel mogelijk wordt voorkomen.

Econsultancy

Boxmeer, 20 augustus 2021, herzien op 20 juli 2022

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Een mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of voortplantingsplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

